

Problémy českého zdravotnictví z pohledu pacienta

17.1.2025 - | Česká strana sociálně demokratická

České zdravotnictví se potýká s řadou výzev, které ovlivňují nejen kvalitu péče, ale také dostupnost zdravotních služeb.

Tento článek se zaměřuje na problémy českého zdravotnictví z hlediska pacienta.

Navazuje přitom na předchozí texty, v nichž postupně rozebíráme nedostatky a úskalí z různých úhlů pohledu. I nadále se budeme tomuto tématu věnovat a přinášet návrhy možných opatření a řešení, jež by mohla přispět ke zlepšení současné situace. Naším cílem je zvýšit kvalitu českého zdravotnictví a zajistit, aby bylo vstřícnější a efektivnější pro všechny pacienty.

Jak na tom jsme?

Z pohledu pacientů se mezi hlavní problémy řadí především dlouhé čekací doby na vyšetření a lékařské konzultace, které mohou zhoršit zdravotní stav a zvýšit psychickou zátěž. Například u operací kyčelního kloubu mohou pacienti čekat i několik měsíců, což výrazně ovlivňuje jejich kvalitu života. Na dlouhé čekací lhůty má vliv zejména nedostatek zdravotnického personálu a přetížená zdravotnická zařízení.

Nedostatek specialistů a výrazná centralizace zdravotní péče ve větších nemocnicích nutí navíc obyvatele venkova dojíždět za potřebným ošetřením na značné vzdálenosti. To je obzvláště komplikované pro starší pacienty či osoby s omezenou mobilitou. Někteří pacienti, například ti s onemocněním srdce nebo onkologickými obtížemi, se kvůli specializovaným zákrokům nemohou vydat na více než stokilometrovou cestu do nejbližšího centra.

Dalším významným problémem je nedostatečná komunikace a slabá informovanost mezi zdravotnickým personálem a pacienty, jež může vést k nedorozuměním a pocitu nejistoty. Lidé často nemají dostatek informací o svém zdravotním stavu, zvolených léčebných postupech ani o možných rizicích, což snadno vyvolává nedůvěru a frustraci. Bohužel nejsou ojedinělé případy, kdy pacient v důsledku několikaměsíčního čekání na operaci kolene musel začít používat invalidní vozík, protože se mu mezitím zdravotní stav dramaticky zhoršil.

V oblasti lékové politiky se pacienti potýkají s nedostupností některých léčiv a s výpadky v jejich dodávkách, což negativně ovlivňuje průběh léčby. Hlavní příčinou bývají globalizační faktory ovlivňující výrobu i distribuci léků. Například výpadky inzulinu mohou mít vážné dopady na diabetiky, kteří jsou na této medikaci závislí. Nedávno Českou republiku zasáhl nedostatek klíčových léků, především antibiotik, léků proti bolesti, prostředků na tišení kašle a nově i fyziologických roztoků.

Nedostatek antibiotik, například penicilinových a cefalosporinových přípravků, byl způsoben především zvýšenou poptávkou v souvislosti s nárůstem respiračních onemocnění. Problém se táhne napříč celou Evropou a často ho není možné okamžitě vyřešit ani mimořádnými dovozy. Léky proti bolesti, jako je paracetamol či ibuprofen, rovněž chyběly, a to z důvodu omezení výroby a přerušených dodavatelských řetězců. Podobná situace nastala i u přípravků na tlumení kašle, kde se komplikace ve výrobě a logistice promítly do opakovaných výpadků. Nedávno se navíc objevil i nedostatek fyziologických roztoků v důsledku hurikánu Helene, který poškodil výrobní závod

společnosti Baxter v Severní Karolíně. Tato havárie zasáhla dodávky infuzních roztoků pro celou Evropu, včetně České republiky.

Nedostatek specialistů a zubařů

Nedostatek specialistů patří k nejzávažnějším problémům v českém zdravotnictví. Pro pacienty to znamená prodloužené čekací doby na vyšetření či zákroky, což může výrazně zhoršit jejich zdravotní stav. Například v některých regionech chybí kardiologové a pacienti tak musejí za potřebnou péči dojíždět na velké vzdálenosti.

Podobná situace panuje i v oblasti stomatologie. V řadě krajů Česka působí nedostatek zubařů, a tisíce lidí tak zůstávají bez vlastního zubního lékaře. Tento problém je nejpálčivější v příhraničních a venkovských oblastech, kam se noví stomatologové často nehrnou. Například v Ostravě-Lhotce musely stovky lidí čekat několik hodin ve frontě, aby se mohly zaregistrovat u nového zubaře. Ministerstvo zdravotnictví se pokouší tento problém řešit zvyšováním počtu mediků na vysokých školách a zlepšením organizace zdravotní péče.

Administrativní přetížení a nedostatek personálu

Další velkou překážkou je administrativní přetížení zdravotnického personálu. Lékaři a zdravotní sestry jsou často nuceni věnovat značnou část pracovní doby papírování, což omezuje jejich prostor věnovat se pacientům. Nedostatek personálu tento jev ještě prohlubuje, protože stávající pracovníci musí kromě své odborné práce zajišťovat i administrativu.

Výsledkem je, že zdravotníci jsou trvale přetížení a vyčerpaní, což se může negativně projevit i v jejich komunikaci s pacienty. Zdravotníci mohou být v důsledku nezměrné únavy méně trpěliví a empatičtí, což může být příčinou některých nepříjemných zkušeností pacientů.

Vliv prostředí a stravy na psychický stav pacientů

Nedostatečné financování českého zdravotnictví se mnohdy odráží v nevyhovujícím prostředí zdravotnických zařízení. Staré, málo udržované budovy, nedostatek soukromí nebo hlučná oddělení mohou zvyšovat stres pacientů a nepříznivě ovlivňovat jejich psychiku, což může následně komplikovat samotný průběh léčby.

Dalším významným faktorem je kvalita stravy podávané pacientům. Nevhodné nebo nevyvážené stravování může nejen zhoršovat fyzickou kondici, ale také působit negativně na psychický stav. Frustrace a nespokojenost se stravou mohou u pacientů vyvolávat negativní emoce, které léčebný proces zpomalují.

Srovnání se zahraničím

Zatímco v západoevropských zemích, jako je Německo či Francie, se vydaje na zdravotnictví pohybují kolem 11 % HDP, v České republice je to přibližně 7,5 %. Vyšší finanční prostředky vynakládané v zahraničí se projevují mimo jiné i lepším odměňováním zdravotnického personálu, a tím i menším rizikem jeho nedostatku.

Například ve Švédsku je zdravotní péče decentralizovaná, což znamená, že regionální zdravotnické úřady mají větší autonomii při rozhodování o jejím organizování. To zlepšuje dostupnost péče i v odlehlých oblastech. Kromě toho Švédsko investuje do telemedicíny, která umožňuje pacientům konzultovat s lékaři na dálku a snižuje tak nutnost osobních návštěv u specialistů.

Inspirací může být i Nizozemsko, které klade důraz na prevenci a primární péči. Praktický lékař zde

hraje klíčovou roli, přičemž kvalitní finanční zajištění pomáhá zajistit lepší dostupnost péče a kratší čekací doby.

Možná řešení

- **Zvýšení financování:** Posílení podílu HDP určeného pro zdravotnictví by mohlo zlepšit hospodaření zdravotnických zařízení a zvýšit platy zdravotníků, čímž by se omezil jejich nedostatek.
- **Podpora vzdělávání:** Větší investice do vzdělávání lékařů a sester by přispěly k postupnému snižování nedostatku zdravotnického personálu.
- **Vznik nové lékařské fakulty:** Zřízení nové fakulty při Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem by mohlo navýšit počty absolventů medicíny a snížit tak tlak na stávající lékaře.
- **Decentralizace péče:** Posílení menších regionálních zařízení by zkvalitnilo dostupnost péče, zejména pro obyvatele venkova, a zkrátilo nutnost dojíždění na velké vzdálenosti.
- **Zlepšení komunikace:** Zavedení efektivních komunikačních kanálů mezi pacienty a zdravotnickým personálem by snížilo nedorozumění a přispělo k lepší informovanosti pacientů.
- **Investice do telemedicíny:** Telemedicína by mohla zlepšit dostupnost péče a omezit potřebu osobních návštěv u lékaře, což by ušetřilo čas i finance.
- **Zlepšení prostředí a stravy:** Modernizace zdravotnických zařízení a zvýšení kvality stravy by příznivě ovlivnily psychický stav pacientů a urychlily jejich uzdravování.

Závěr

Z pohledu pacientů jsou hlavními nedostatky českého zdravotnictví dlouhé čekací doby na vyšetření a lékařské konzultace, které se mohou negativně podepsat na zdravotním stavu i psychické pohodě. Přetížené velké nemocnice a nedostatek specialistů navíc vedou k tomu, že obyvatelé venkova musí mnohdy cestovat za zdravotní péčí na značné vzdálenosti. Dalším výrazným problémem je nedostatek informací a komunikačních kanálů mezi zdravotníky a pacienty, což může vyvolávat nedorozumění a pocit nejistoty. V oblasti lékové politiky se lidé potýkají s výpadky některých léčiv a s jejich nedostupností, často v důsledku globalizačních vlivů na výrobu a distribuci.

Tento článek je součástí obsáhlejšího seriálu zaměřeného na problematiku českého zdravotnictví, již se dlouhodobě věnujeme. V následujících částech se zaměříme na pohled lékařů a budeme předkládat návrhy opatření, jež by mohla pomoci situaci zlepšit. Hlavním cílem Sociální demokracie je zvyšovat kvalitu českého zdravotnictví a zajistit, aby bylo vstřícnější a efektivnější pro všechny pacienty.

Sledujte naše další texty, ve kterých se podrobněji zaměříme na zkušenosti a výzvy, kterým čelí zdravotníci a přiblížíme konkrétní opatření, jež by mohla přispět k lepšímu fungování českého zdravotnictví.

<https://socdem.cz/akt-aktuality/problemy-ceskeho-zdravotnictvi-z-pohledu-pacienta>